

**Tablica 3: KALENDAR OBAVEZNE IMUNIZACIJE U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE
OD ROĐENJA DO 18. GODINE ŽIVOTA [2019. godina]**

NAVRŠENA DOB DJETETA VAKCINA	Po rođenju	1 mjesec	2 mjeseca	4 mjeseca	6 mjeseci	12 mjeseci	2. godina	5. godina	6. godina	Završni razred osnovne škole	Završni razred srednje škole
BCG (vakcina protiv tuberkuloze)	BCG										
Hepatitis B (vakcina protiv hepatitisa B)	HBV	HBV			HBV					*	
DIPHTERIA, TETANUS I PERTUSSIS (vakcina protiv difterije, tetanusa i velikog kašlja)			DTaP	DTaP	DTaP		DTaP	DTaP			
POLIO (vakcina protiv dječije paralize)			IPV	IPV	IPV		IPV	IPV			
HAEMOPHILUS INFLUENZAE TIP B (vakcina protiv Hemofilus influenzae tip b)			Hib	Hib	Hib		Hib				
MORBILLI, RUBEOLA, PAROTITIS (vakcina protiv krzamka, rubeole i zaušnjaka)						MRP			MRP		
DIPHTERIA, TETANUS ZA ODRASLE (vakcina protiv difterije i tetanusa)										dT	**

* Samo za djecu, do petnaeste (15) godine života, koja imaju nepotpun HBV vakcinalni status ili nisu vakcinisana HBV vakcinom (prema shemi 0, 1 i 6 mjeseci)

** Samo se vakcinišu djeca koja su propustila revakcinaciju dT vakcinom u završnom razredu osnovne škole

✓ Ako je iz bilo kojeg razloga vakcinalni status djeteta nepotpun (dijete nije vakcinisano/revakcinisano ili je djelimično vakcinisano/revakcinisano) potrebno je dijete u ovisnosti o zdravstvenom stanju što prije vakcinisati!

Kalendar obavezne imunizacije/vakcinacije u Federaciji Bosne i Hercegovine, od rođenja do 18. godine (2019. godina)

prof. dr. sc. Lutvo Sporišević, spec. pedijatar
dr Anes Jogunčić
Esma Zlatar, prof.

Ažurirano:11.5.2019.

U JU Dom zdravlja Kantona Sarajevo u 2019. godini provodiće se kontinuirana imunizacija (vakcinacija) u skladu sa "Naredbom o programu obaveznih imunizacija stanovništva protiv zaraznih bolesti u 2019. godini („Službene novine Federacije BiH“, broj 26/19 od 19.4.2019.) koju je na prijedlog Zavoda za javno zdravstvo Federacije Bosne i Hercegovine donio federalni ministar zdravstva, a na osnovu člana 45. stav (1) Zakona o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti („Službene novine Federacije BiH“, broj 29/05). Prema navedenoj naredbi u Federaciji Bosne i Hercegovine obavezno je vakcinisanje protiv deset zaraznih bolesti: difterije, tetanusa, velikog kašlja, dječije paralize, krzamka/ospica, rubeole, zaušnjaka, tuberkuloze, hepatitisa B i bolesti uzrokovanih s Haemophilus influenzae tipa b.

Kalendar kontinuirane obavezne imunizacije/vakcinacije u Federaciji Bosne i Hercegovine, od rođenja do 18. godine u 2019. godini (tablica 3):

- **Novorođenčad** – Po rođenju, u porodilištu, novorođenčad trebaju biti imunizirana, ako nemaju relevantne kontraindikacije, protiv tuberkuloze (BCG vakcina) i hepatitisa B (HBV vakcina). Vakcinacija protiv tuberkuloze vrši se unutar 12-24^h po rođenju djeteta u porodilištu, istovremeno s prvom dozom vakcine protiv hepatitisa B. BCG vakcina daje se intradermalno u lijevi deltoidni mišić nadlaktice, a HBV vakcina intramuskularno u srednju trećinu prednjebočnog dijela mišića bedra (m.vastus lateralis). Ako novorođenčad iz bilo kojeg razloga nisu primila BCG vakcinu u rodilištu, vakcinišu se BCG vakcinom što prije u nadležnom dječijem dispanzeru, neovisno o vremenskom razmaku. Prema Naredbi o programu obavezne imunizacije stanovništva protiv zaraznih bolesti u 2019. godini, djeca koja nisu prethodno, iz bilo kojeg razloga primila BCG vakcinu trebaju biti imunizirana BCG vakcinom do pete godine djetetova života. Novorođenčad koja u rodilištu nisu primila HBV vakcinu zajedno s BCG vakcinom, trebaju što prije u nadležnom dječijem dispanzeru primiti HBV vakcinu, ako nema relevantnih kontraindikacija za HBV vakcinaciju.
- **Sa navršenim 1. mjesecom života** – Druga doza HBV vakcine daje se jedan mjesec nakon prve doze HBV vakcine, intramuskularno u prednjebočni dio mišića bedra.
- **Sa navršena 2 mjeseca života** – Prva doza kombinirane „5 u 1“ vakcine protiv difterije, tetanusa, velikog kašlja, dječije paralize i bolesti uzrokovane Haemophilus influenzae tipa b (DTaP-IPV-Hib) daje se intramuskularno u prednjebočni dio mišića bedra.
- **U 4. mjesecu života** – Druga doza kombinirane vakcine DTaP-IPV-Hib-a daje se u prednjebočni dio mišića bedra. Razmak između dvije doze kombinirane DTaP-IPV-Hib vakcine ne smije biti kraći od mjesec dana.
- **Sa navršenih 6 mjeseci života** – Daje se istovremeno treća doza kombinirane vakcine DTaP-IPV-Hib daje (odnosno DTaP-IPV + Hib) i treća doza HBV vakcine, na dva različita mjesta intramuskularno u prednjebočni dio mišića bedra. Treća doza HBV vakcine daje se najmanje pet mjeseci nakon druge doze HBV vakcine.
- **Sa navršenih 12. mjeseci života** - Imunizacija protiv ospica/krzamka, rubeole i zaušnjaka (MRP vakcina) daje se s navršenih 12 mjeseci djetetova života, subkutano ili intramuskularno u deltoidni mišić nadlaktice. *U skladu s Naredbom o programu obaveznih imunizacija stanovništva protiv zaraznih bolesti u 2019. godini, u slučaju pojave epidemije ospica/krzamka, dojenčadi starijoj od šest mjeseci, a mlađoj od dvanaest mjeseci, može se dati MRP vakcina, uz saglasnost Stručnog*

savjetodavnog tijela [član 64. stav (1) Zakona o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti, „Službene novine Federacije BiH“, broj 29/05]. Ova djeca trebaju ponovno primiti MRP vakcinu u dobi 15 – 24 mjeseca života i revakcinisana u 6. godini života.

- **U 2. godini života** – U drugoj godini djetetova života (djeca rođena 2017. i 2018. godine), ako je protekla jedna godina od treće doze DTaP-IPV-Hib vakcine, djeca će primiti prvu održavajuću dozu (revakcinacija) protiv dječije paralize, difterije, tetanusa, pertusisa i bolesti uzrokovanih s *Haemophilus influenzae* tipa b.
  - **U 5. godini života** – Djeci koja imaju uredan DTaP-IPV vakcinalni status u petoj godini života (djeca rođena 2014. godine) daje se revakcinacija kombiniranom „4 u 1“ DTaP vakcinom, koja se daje se intramuskularno u deltoidni mišić nadlaktice. Navedenoj revakcinaciji podliježu i djeca od navršenih pet do navršenih sedam godina života koja do tada nisu redovno revakcinisana. *Prema važećoj Naredbi o programu obaveznih imunizacija stanovništva protiv zaraznih bolesti ako su djeca prvi put revakcinisana DTaP vakcinom u drugoj godini života, bit će ponovno revakcinisana DTaP vakcinom u šestoj godini djetetova života.*
  - **U 6. godini života** – U šestoj godini života realiziraće se revakcinacija MRP vakcinom, subkutano ili intramuskularno u deltoidni mišić nadlaktice. Djeca do polaska u osnovnu školu trebaju imati uredan MRP vakcinalni status, tj. primiti dvije (2) MRP vakcine. *Prema navedenoj Naredbi o programu obaveznih imunizacija stanovništva protiv zaraznih bolesti propuštena MRP revakcinacija se treba nadoknaditi do četrnaeste godine, po mogućnosti što prije, pri čemu razmak između dvije MRP vakcine treba biti najmanje mjesec dana.*
  - **Završni razred osnovne škole** – U završnom razredu osnovne škole djeca će biti revakcinisana kombiniranom vakcinom protiv difterije i tetanusa (dT vakcina), koja se daje intramuskularno u deltoidni mišić nadlaktice. Navedena revakcinacija odnosi se na djecu koja imaju uredan DTaP odnosno DT pediatric ili dT pro adultis vakcinalni status. *Djeci koja su nemaju uredan HBV vakcinalni status ili nisu vakcinisana HBV vakcinom treba dati, do petnaeste (15) godine života, tri doze HBV vakcine po uobičajenoj shemi HBV vakcinacije 0, 1 i 6 mjesec.*
  - **Završni razred srednje škole** – Do završetka srednje škole dT revakcinacija će se realizirati ako mladi nisu u završnom razredu osnovne škole primili dT revakcinu, a navedeno se odnosi i na mlade koji su vakcinisani prvi put protiv difterije i tetanusa, ako je od potpune vakcinacije prošlo godinu dana, što se navodi u Naredbi o programu obaveznih imunizacija stanovništva protiv zaraznih bolesti u 2019. godini.
- ✓ Tokom sistematskih pregleda, polaska djeteta u vrtić ili školu evaluira se vakcinalni status djece s ciljem da djeca budu u potpunosti vakcinisana i revakcinisana prema važećem Kalendaru obavezne imunizacije u FBiH. Navedena je uobičajena shema Kalendara obavezne imunizacije u Federaciji Bosne i Hercegovine. Ako djeca nisu vakcinisana ili su nepotpuno vakcinisana, trebaju se u ovisnosti o zdravstvenom stanju, odnosno isključenju medicinski relevantnih dokazanih kontraindikacija, što prije vakcinisati kako bi se realizirao potpuni vakcinalni status djeteta, što će na najbolji način omogućiti efikasnu i bezbjednu zaštitu djece od zaraznih bolesti, tj. spriječiti oboljevanje, ozbiljne komplikacije i smrtni ishod. U tim slučajevima primjenjuje se, saglasno stručnim smjernicama, shema nadoknade propuštenih vakcinacija s ciljem dostizanja primjerenog vakcinalnog statusa djeteta.

Literatura

- Službene novine Federacije BiH. Federalno ministarstvo zdravstva. Pravilnik o načinu provođenja obavezne imunizacije, imunoprofilakse i hemoprofilakse protiv zaraznih bolesti te o osobama koje se podvrgavaju toj obavezi. 19.4.2019. Br. 26. Dostupno na: http://mz.ks.gov.ba/sites/mz.ks.gov.ba/files/naredba_za_2019-_broj026.pdf (pristupljeno 11.5.2019.)